

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Clitipho, vel exhortatorius

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

quid ais ô Socrates? Morem' ne geres, curabisq; ut optimi adolescentes euadant? S O C R. Durum certè id esset Lysimache, si quis eiusmodi curam renueret. quapropter si ego in superiori disputatione sapiens apparuissem, hi autem insciji, merito ad hoc opus ipse præcipue uocandus essem. Cum uero in eadem dubitatione hæreamus, quis nostrum potius eligatur? Mihi quidem nullus præcipue eligendus esse uidetur. Cæterum cum ita hæc se habeant, uidete num recte nobis consulam. Oportere ô uiri existimo, (nam nihil horum efferri uolo) in cõmune omnes inuicem quærere, primum quidem nobis ipsis optimum præceptorem, egemus enim: deinde adolescentibus, neq; pecunijs, neq; ullis alijs rebus parcentes. Ita uero uiuere ut nunc uiuimus, & filios ita curare, non consulo. Si quis autem nos irriserit, quod tam grandes natu præceptoris ludum ingredi statuamus, Homeri illud obijciendum. Ait enim uiro egeno uerecundiam nihil conducere. Quamobrem spretis omnibus detractorum uerbis, communem nostri adolescentumq; curam suscipiamus. L Y. S. Placent mihi quæ dicis Socrates, statuoq; quo senior sum, eo studiosius unâ cum adolescentibus discere. Sed heus tu. Cras prima luce domum uenito, ac ne negligito, ut de his rebus consilium ineamus. Nam hodiernus iam soluendus est cœtus. S O C R. Efficiam quod iubes Lysimache; & si deus uoluerit, cras ad te ueniam.

H omeri di-
ctum, Viro
egeno uere-
cundiã non
conferre

CLITIPHO PLATONIS, VEL EXHOR-

TATORIUS, TRANSLATVS A MARSILIO FICINO FLO-
rentino, ad Petrum Medicen uirum clarissimum.

DIMIDIATI DIALOGI PERSONAE.
SOCRATES, CLITIPHO.

Occasio dia-
logi huius,
reliqua desi-
derantur

Prouerbiũ

UPER mihi retulit quidam, Clitiphonẽ Aristonymi filium loquẽtem cum Lysia, Socratis quidem consuetudinem uituperare, Thrasymachi uero laudare magnopere solitum. CLIT. Quisquis ille ô Socrates fuerit, haud recte narrauit, quæ de te cum Lysia sum locutus. Nam in quibusdam laudauit te, in quibusdam minime. Postquam uero succenses mihi, quanquã dissimulas quali nihil cures, libentissime ego ipse tibi illa referam, præsertim cum soli simus, ne adeo te despici putes. Fortè enim nunc non recte audisti, quocirca infensior mihi redditus es q̃ deceat. At si ipse mihi ueniam dederis, animaduertesq; libentissime rem tibi narrabo. S O C R. At turpe nimium esset, si te prodesse mihi uolentem non tolerem. Constat enim ubi intellexero quã malus, quã bonus sim, deteriora declinaturũ esse pro uiribus, meliora prosecuturum. CLIT. Audi igitur. Equidem tecum uersatus, sæpenumero Socrates uehementer obstupui, dum te loquentem audirem, mihiq; uisus es præclarissime omnium dicere, quoties obiurgans homines ueluti è machina tragica Deus subito, exclamares: Quò nam ruitis homines? Nescitis quò feramini, neq; opportunum quicq; agitis, qui omni studio pecunijs cumulandis incumbitis: filios autem quibus eas relicturi estis, negligitis, neque ut illis iuste uti sciant, eos iustitiæ præceptoribus cõmendatis, qui doceant iustitiam, si doceri potest, & si exercitatione ac consuetudine comparãda est, diligenter exerceant. Neq; uos etiam ipsos curastis unquam. Sed cum uideatis literas, musicã & gymnasticam uos filiosq; uestros ad sufficientiam consecutos, quam uirtutis disciplinam perfectã existimatis, deinde nihilominus circa pecunias prauos esse, cur nõ præsentem educationem contemnitis? cur non quæritis aliquos qui uos ab hac in musica dissonantia liberent? Etenim propter hoc delictum secordiamq; magis q̃ propter pedis ad lyram dissonã motionem, & frater aduersus fratrem, & ciuitas aduersus alias ciuitates immoderata & discordi seditione suborta feruntur, & cõmisso prælio extrema patiuntur & inferunt. Vos autem dicitis, non propter ruditatẽ inscitiamq; sed sponte iniustos esse eos qui sunt iniusti. Rursusq; asserere non dubitatis, iniustitiã turpem esse rem, Deoq; aduersam. Quam igitur ob causam hoc tantum malum quis eligit? Respondetis, hominem superatum uoluptatibus id subire. Nõne superari præter uoluntatem est, quandoquidem ex uoluntate est superare? Quapropter iniuste agere, præter uoluntatem esse ubiq; ratio dicitur. Diligentiorẽ itaq; curam q̃ solent adhibere, & uiros omnes priuatim & publice ciuitates decet. Quo-
tiens

tiens ista Socrates audio te dicentem, mirum in modum delector ac laudo, idemque facio cum ea quae sequuntur ausculto. Addis enim eos quicumque corpus quidem exercet, animum uero negligunt, quod natura subiectum est, colere, spernere uero quod imperat. Item unicuique usum eius rei qua uti scit, conferre. Illi uero qui oculis, auribus, toto corpore nescit uti, praestare neque uidere, neque audire, neque aliter uti corpore, quam utuntur. Similiter & in artibus. Quicumque enim lyra propria uti nescit, patet ut ipse ais, quod neque alterius lyra scit uti: & qui aliena nescit uti, nescit & sua. Eademque est de caeteris instrumentis & possessionibus ratio. Atque eodem tandem praclare tibi sermo procedit, ut inferas, qui nescit anima uti, praestare huic ut officium agat anima, neque uiuat, quam ut uiuat, & sui iuris in agendo ipse sit. Quem si qua necessitas cogit uiuere, melius huic esse ut seruus uitam ducat quam liber. Est autem hoc, tanquam nauis ita cogitationis gubernacula committere alteri cuiquam, qui gubernatori humanam uitam adeptus sit disciplinam, quam saepe tu Socrates civilem uocas peritiam, eandemque iudicariam & iustitiam. His ergo sermonibus aliisque eiusmodi multis atque praclaris, uirtutem afferentibus posse doceri, suisque ipsius in primis suscipere curam iubentibus, nunquam ferme aduersatus sum, neque ut arbitror in posterum aduersabor. Perutiles enim ipsos existimo, plurimumque ad exhortationem ualere, & ad homines quasi dormientes excitandos conducere. Adhibui itaque mentem ut qui essem reliqua auditorus: percontatus sum non te primum o Socrates, sed aequales tuos, uel contubernales, uel socios, uel quomodocumque aliter affectos tibi oportet dicere: horum, inquam, eos ante alios qui primi apud te habentur interrogavi, quis post haec sermo potissimum sequeretur, ac more tuo quodammodo ita praefatus quaestionem exposui. O uiri optimi quo pacto, inquam, Socrateas ad uirtutem hortationes accipere deinde debemus? An quasi solum hoc extet, prodire uero ad opus remque perficere minime? Atqui nostrum & hoc per omnem uitam erit officium, eos qui nondum satis incitati sunt, prouocare atque ita semper inuicem exhortari? An potius & Socratem & nos ipsos, cum non negemus hoc ipsum agendum esse, sic inquirere decet, quid posthac unde iustitiae studium incipiemus? Siquis nos ad curandum corpus hortans, tanquam pueros qui nequaquam aduertunt curam eius gymnasticam atque medicinam esse, obiurget quod de tritico & hordeo & uitibus semper cogitemus, de quibus omnibus quae corporis gratia quaerimus, artem uero et industriam qua bonus corporis habitus fiat, nullam inquiramus, cum tamen sit aliqua, forte illum rogaremus quas artes circa cultum corporis esse dicat, atque ille ut arbitror responderet medicinam atque gymnasticam. Eodem pacto nunc quam artem circa animae uirtutem uersari censeamus, respondeat quisquis peritissimus horum sibi uideatur. Respondet ergo ad haec, artem hanc quam ex Socrate audiisti, nullam aliam nisi iustitiam esse scias. Tunc ego, non solum, inquam, mihi nomen adducas, sed ulterius sic exponas. Medicina porro ars quaedam dicitur, ab hac duo fiunt: nam & medici ex medicis efficiuntur, & sanitas reparatur. Alterum horum haud amplius ars aliqua est: artis autem docentis percepta est opus, quam dicimus sanitatem. Ab architectura similiter duo fiunt, edificium uidelicet & architectura, illud quidem opus, haec autem doctrina. iustitiae quinetiam esto iustos alios facere, quemadmodum superiores artifices. sed opus alterum quod nobis uir iustus efficere potest, quid esse dicemus? declara. Respondit quidam, conferens: alius, decens: alius, conducibile: alius, utile. At ego respondens obieci in singulis artibus eadem haec nomina esse: cumque recte quid sit, utilia, conducibilia & alia huius generis illic fieri diceret. Illud uero artis cuiusque proprium ad quod haec respiciunt. Quemadmodum in arte fabrilis quod bene, pulchre, deceter se habere dicitur, illuc tendit ut ex lignea materia apte suppellectilia fiant, quae quidem ars minime sunt, sed artis opus. Dicatur similiter & iustitiae ipsius opus. Hic quidam ex tuis familiaribus Socrates respondit, & bellissime quidem loqui uisus est. Opus iustitiae proprium, inquit, quod nullius ulterius facultatis, est amicitiam in ciuitatibus parere. Ille rursus interrogatus, amicitiam esse bonum quoddam asseruit, malum uero nunquam. Cum uero interrogaretur de puerorum brutorumque beneuolentis quas amicitias communiter appellamus, amicitias esse eas negauit, quippe cum sapientius ob sint quam pro sint: dixitque illas falso amicitias nuncupari: ueram autem amicitiam esse proculdubio consensionem. Cum autem quaereretur, utrum assensionem illam uocaret opinionis an scientiae concursum, opinionem quidem contempsit, quae concursus opinionum multi inter homines ac noxij sunt: amicitiam uero bonam omnino

opusque iustitiae esse concesserat. Quare idem dixit esse consensionem & scientiam, non opinionem. Cum uero huc loquendo delati essemus, ambigui auditores aduersus illum protinus inclamarunt, quod eodem sermo reuolueretur: quoniam & medicina sit consensio quaedam & artes reliquae, & circa quid uersantur declarare queant. At uero tua haec iustitia uel consensio, quod tendit ignorat, quod uel opus sit, latet. Eadem abs te tandem quasi ui Socrates. Tu uero statim iustitiae opus esse dixisti prodesse amicis, inimicos ledere. Deinde uero uisus tibi est uir iustus nunquam laedere quenquam, sed prodesse in omnibus unicuique. Haec non semel tantum o Socrates, aut bis tentata sunt: sed cum diu supplex uos sequutus fuerim, denique defessus sum, existimans te ad inflammandos homines ut studium uirtutis capessant, caeteris esse uehementiorem. E duobus uero alterutrum necesse est. aut enim eatenus tantum uales, ultra uero nihil, quod quidem in quauis arte contingere potest: ceu in arte gubernatoria fieri potest, ut qui gubernare nescit, excogitauerit aliquas eius artis laudes, quibus ad eam homines prouocet, quasi dignissima sit, & in caeteris artibus eodem modo. Idem fortasse tibi quis tribuet, quasi nihilo magis iustitiam ipsam cognoscas, et si praclare eam laudas. Ego autem non sic existimo. E duobus enim alterum, inquam: aut nescire te arbitror, aut nolle mecum communicare. Quamobrem ad Thrasymachum, ut opinor, me conferam, & alio quocumque potero, speraueoque a dubitationibus liberari. Neque uero alio me conferrem, si uelles ipse exhortationibus istis quandoque facere finem. Porro quemadmodum si me iam satis ad curam corporis quae gymnastice est incitasses, post exhortationem huiusmodi aperires mihi qualis mei corporis esset affectio, & quali curatione indigeret: ita in praesentia facito: pone Clitophonem tibi concedere ridiculum esse ut in alijs rebus quis studium ponat, animam uero cuius gratia in caeteris laboratur, negligat, & alia quaecumque post haec sequuntur & dicta modo sunt, retulisse me puta. Obsecro te Socrates ne aliter facias, ne quemadmodum nunc, ita & posthac coram Lysia caeterisque hominibus, partim quidem laudare te, partim uero uituperare necesse sit. Ei namque qui nondum ad uirtutem sit prouocatus, conferre te plurimum asseram: Persuaso autem contra, impedimento esse te propemodum, quo minus ad uirtutis finem perueniens, beatus efficiatur.

CAETERA DESUNT.

ARGUMENTVM MARSILII FICINI FLORENTINI

in Cratylum, uel De recta nominum ratione.

SAPIENTIA Platonica semper quidem suspicit excelsa, nec unquam humilia despicit, quam uerorum scientia nominum non est humilis, immo excelsa praecipue diuinorum. Hanc sapientes Hebraei tanti fecerunt, ut eam non modo scientijs omnibus, uerumetiam legi scriptae praeuulerint, affirmantes ipsam a deo patriarchis & Moysi fuisse tributam: Moysi, inquam, eam non literis, sed sanctorum mentibus inscripturo: Mentibus, inquam, succedentium prophetarum, deinceps diuinorum nominum sapientiam in mentes eorum qui succederent longa quadam serie propagantium. Horum ergo uirtute nominum maiores suos opera miranda fecisse. Praeterea nonnulla ex his nominibus scriptis suis inseruisse, sed plerumque uel sparsa, uel inuoluta: quae si quis cognoscat, & colligat, & perfecte eademque mentis puritate, quae & cui sunt tributa, pronunciet, mirabilia similiter effecturum: praesertim in primo dei nomine, quod cum quatuor duntaxat, & his quidem uocalibus literis mirabiliter componatur, nimirum a nullo nisi diuinitus inspirato recte pronuciari potest. Unde fateri coguntur Iesum, quem ipsi Nazarenum uocant, fuisse diuinum. Quippe cum eum nominis huius Tetragrammaton intelligentia uera, & pronunciatione perfecta fecisse miracula fateantur. Verum de his in libro De religione a nobis satis est dictum. Origenes quoque cum diuinorum nominum orationumque uirtutem mirificam considerasset, in libris contra Celsum, inquit, in quibusdam sacris nominibus mirandam latere uirtutem, ideoque haec ipsa non esse ex Hebraea lingua in aliam transferenda, sed in suis ipsis characteribus conseruanda. Fortè enim quemadmodum in corpore certa ratione composito uita permanet, quo uel aliter composito, uel permutato non permanet: sic uitalem quandam putant diuinis nominibus certo diuinitus modo compositis, inesse uirtutem. Et quemadmodum ab initio docuit Mercurius Trismegistus, ac diu postea Plotinus & Iamblichus, statuis quibusdam ordine certo compositis demones quodammodo includuntur. Verbis autem ad caelestem quandam similitudinem temperatis diuinae quaedam dotes distribuuntur, & id quidem prouidente deo, ut quotiens res ipsa postulat, rite possemus diuinum auxilium inuocare. Quod quidem ab ipso Phoebo atque Pythagora obseruatum fuisse tradunt, quos ferunt diuinis quibusdam duntaxat uerbis tam animi quam corporis morbos mirifice curauisse. Qua quidem in re compertum habemus